

Príčiny znečistenia ovzdušia



Dominantným zdrojom znečisťovania ovzdušia v Banskobystrickom kraji je **vykurovanie domácností**.



Lokálne sa môže viac prejavovať vplyv **cestnej dopravy**. Najvyššiu intenzitu dosahuje doprava v okrese Banská Bystrica na rýchlostnej ceste R1 a na ceste č. 66 v okresoch Zvolen a Brezno. Významnými z hľadiska zaťaženia komunikácií sú cesta č. 50 v okresoch Zvolen, Detva a Žiar nad Hronom a cesty č. 585 a č. 75 v okrese Lučenec.

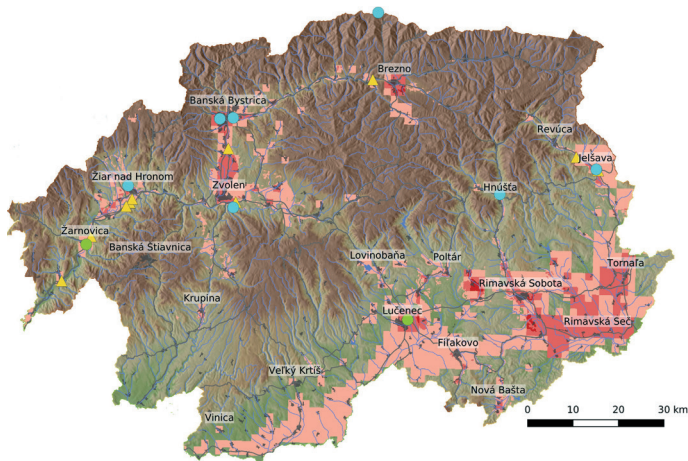


V závislosti od meteorologických podmienok sa v tomto kraji môže prejavovať aj vplyv **výroby energie**.



Priemyselné zdroje znečisťovania ovzdušia, ako je napr. metalurgia neželezných kovov, sú z hľadiska príspevku k lokálnemu znečisteniu ovzdušia základnými znečisťujúcimi látkami menej významné.

Rizikové oblasti z pohľadu kvality ovzdušia v Banskobystrickom kraji



Zdroj: SHMÚ

Ako rizikové boli určené oblasti sídiel s vysokou produkciou emisií PM_{10} z lokálneho vykurovania a s nízkou priemernou rýchlosťou vetra, ktoré sa nachádzajú v úzkych údoliach a dolinách

Najdôležitejšie predpisy a dokumenty

- Zákon č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení neskorších predpisov
- Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 244/2016 Z. z. o kvalite ovzdušia v znení neskorších predpisov
- Národný program znižovania emisií Slovenskej republiky
- Programy na zlepšenie kvality ovzdušia, Integrované programy na zlepšenie kvality ovzdušia
- Akčné plány na zabezpečenie kvality ovzdušia

Aj vy môžete prispieť k ochrane ovzdušia a využiť pritom vytvorenú sieť manažérov kvality ovzdušia



www.populair.sk

Informácie o aktuálnej situácii v kvalite ovzdušia nájdete na



www.dnesdycham.sk

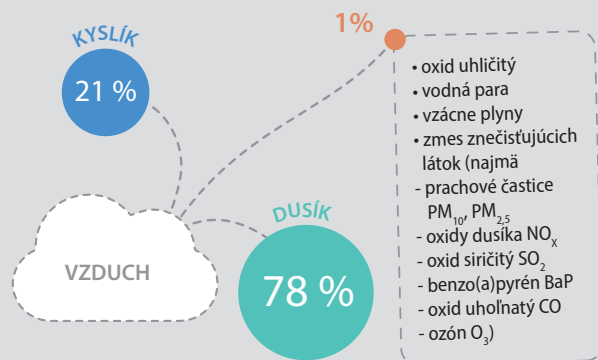
Projekt LIFE IP – Zlepšenie kvality ovzdušia (LIFE18 IPE/SK/000010) podporila Európska únia v rámci programu LIFE
Projekt je spolufinancovaný z prostriedkov štátneho rozpočtu SR prostredníctvom MŽP SR



Banskobystrický kraj



Aké je zloženie vzduchu?



Aj relatívne malý podiel znečisťujúcich látok v ovzduší môže výrazne ovplyvniť zdravie človeka a stav ekosystémov.

Čo sú zdroje znečisťujúcich látok?

- prírodné procesy (lesné požiare, sopečná činnosť, prenos prírodných častíc zo suchých oblastí a podobne),
- ľudské aktivity (priemysel, energetika, doprava, poľnohospodárstvo, ale aj vykurovanie domácností).

Znečisťujúce látky sa vo vzduchu rozptyľujú a vzájomne reagujú za vzniku iných škodlivín, ktoré sú prenášané vetrom do rôznych vzdialeností.

Ako sa hodnotí kvalita ovzdušia?

Koncentrácie znečisťujúcich látok sa zisťujú meraním v dýchacej zóne alebo sa určujú pomocou matematických modelov.

Na monitorovanie slúži Národná monitorovacia sieť kvality ovzdušia (NMSKO), ktorej prevádzku zabezpečuje Slovenský hydrometeorologický ústav. Zistené hodnoty sa porovnávajú so stanovenými limitmi.

Kedy predstavuje znečistenie ovzdušia vážny problém?

Znečistenie ovzdušia sa stáva vážnym problémom v prípade, že množstvo znečisťujúcich látok prekročí povolené hodnoty (limitné/cieľové hodnoty) určené na základe vedeckých poznatkov tak, aby sa predišlo škodlivým účinkom na zdravie ľudí alebo životné prostredie, prípadne, aby sa tieto škodlivé účinky aspoň znížili. Nadmerné znečistenie môže spôsobiť najmä ochorenia dýchacích ciest, srdcovo-cievne ochorenia, poruchy imunitného systému, ako aj vznik onkologických ochorení.

Monitorovanie kvality ovzdušia

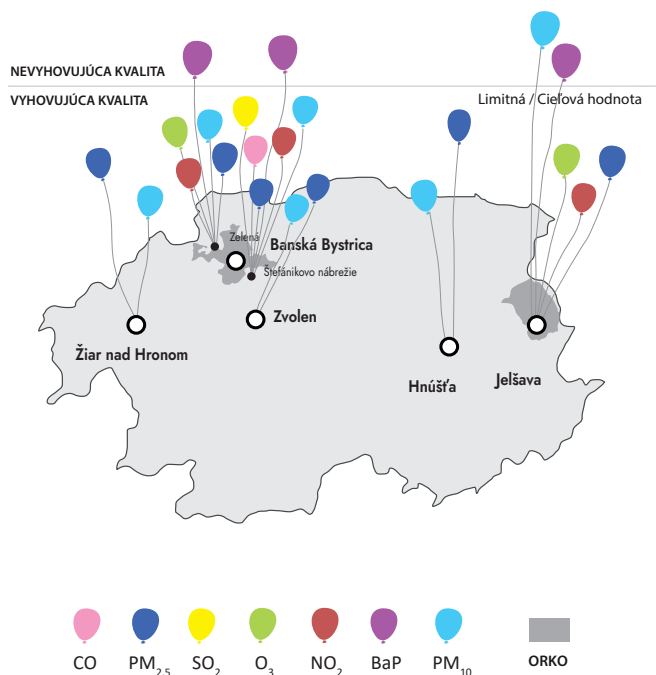
Monitorovanie kvality ovzdušia v Banskobystrickom kraji prebieha na šiestich automatických monitorovacích staniciach (AMS), ktoré patria do NMSKO.

V Banskobystrickom kraji boli na rok 2021 vymedzené **2 oblasti riadenia kvality ovzdušia (ORKO)**:

- územie mesta Banská Bystrica,
- územia mesta Jelšava a obcí Lubeník, Chyžné, Magnezitovce, Mokrá Lúka, Revúcka Lehota.

ORKO sú územia, v ktorých neboli dodržané limitné/cieľové hodnoty stanovené pre jednotlivé znečisťujúce látky.

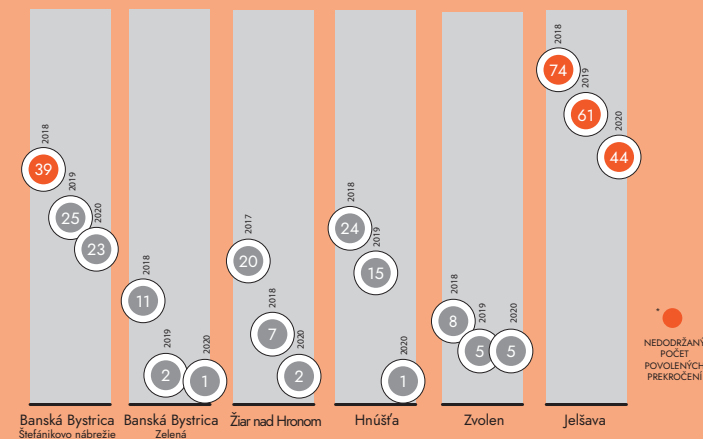
Prehľad meraných znečisťujúcich látok v roku 2020



Zdroj: SHMÚ

* Infografika má informatívny charakter. Cieľom je vymedziť znečisťujúce látky, pri ktorých došlo k prekročeniu limitných/cieľových hodnôt. Dĺžka nitiek balónikov nezodpovedá nameraným hodnotám.

Prehľad počtu prekročení limitných hodnôt prachových častíc PM₁₀



Zdroj: SHMÚ

* Povolený počet prekročení 24 hodinovej limitnej hodnoty 50 µg/m³ je 35

Namerané prekročené hodnoty benzo(a)pyrénu

	2017	2018	2019	2020
Banská Bystrica, Štefánikovo nábregie	2,9	2,1	2,7	1,6
Banská Bystrica, Zelená	1,2	1,2		
Jelšava, Jesenského	4	4	4	3

1 ng/m³ CIEĽOVÁ HODNOTA BaP

Zdroj: SHMÚ

* Počet symbolov v tabuľke vyjadruje hodnotu prekročenia cieľovej hodnoty benzo(a)pyrénu / BaP

Prehľad smogových situácií

	2018	2019	2020	2021 ***
Banská Bystrica, Štefánikovo nábregie	3			3
Jelšava, Jesenského	4	4	1	4
Hnúšťa, Hlavná	2			1

SMOGOVÁ SITUÁCIA

ZÁVAŽNÁ SMOGOVÁ SITUÁCIA

Zdroj: SHMÚ, dnesdycham.sk

* Smogová situácia – prekročenie informačného prahu 100 µg/m³ pre PM₁₀

** Závažná smogová situácia – prekročenie výstražného prahu 150 µg/m³ pre PM₁₀

Obidve smogové situácie platia ako kľzavý priemer 12 h nasledujúcich bezprostredne po sebe

*** Stav k 31.7.2021